

Army Ordnance Corps

Indledning

Et interessant postkort, som jeg netop har føjet til min samling, gav mig anledning til at læse op på historien om Army Ordnance Corps, der måske ikke hører til de mest kendte, men uden hvis virke ikke megen krigsførelse var mulig.

Postkortet

The Army Ordnance Corps, ca. 1914.
Tegnet af Harry Payne.

Postkort fra serie II af "*Regimental badges and their Wearer*", nr. 8491, udgivet af Raphael Tuck & Sons "Oilette", der blev udgivet under Første Verdenskrig.

På kortets bagside er trykt følgende korpshistorie:

"The work of the ordnance of the Army was originally done by civilians until comparatively recent times, when a corps of artificers was formed under the title of "The Ordnance Store Corps". This title was afterwards altered to the present one and is now known as the Army Ordnance Corps. The badge is

adopted from the old ordnance badge of the Duke of Marlborough's days. This badge is still in existence on the walls of the Tower of London. The duty of the corps is to look after the supply of munitions and stores for the Army."

Serie 8491 omfatter følgende kort, alle med korps-/regimentsmærke samt en figur i khakiuniform:

- Royal Army Medical Corps
- Army Ordnance Corps
- Army Service Corps Royal
- Flying Corps Seaforth
- Highlanders

Army Ordnance Corps

Korpset kan ses som en parallel til det danske Hærens Tekniske Korps [1](#) (HTK), der i 1962 blev til Hærens Materielkommando (HMAK).

I England stammer nogle af de tidligste optegnelser om en *Clerk to the Ordnance* fra 1418, mens det senere Army Ordnance Corps opstod i 1881 bl.a. på baggrund af erfaringerne fra Krimkrigen (1854-1856). Korpsets opgave var at tilvejebringe og varte alle udrustningsgenstande, våben og ammunition, som hæren havde brug for - i såvel krig som under fredsforhold. I tilknytning hertil indgik genstande oplagt på hærens mobiliseringsdepoter.

Korpsets officerer, der alle kom fra andre regimentet og korps, var knyttet til The Army Ordnance Department (oprettet i 1875), mens underofficerer og menige var indrulleret i Army Ordnance Corps. Korpset havde nonkombattant-status, en situation der varede ved frem til ca. 1940.

Glimt af korpsets virke under Første Verdenskrig

Army Ordnance Corps - Fremstilling af støvler, 1915.

Fra Kilde 4.

Ekspeditionskorpset, som blev sendt til Frankrig i august 1914, omfattede otte kompagnier fra Army Ordnance Corps, benævnt *1st - 8th Ordnance Company*.

Behovet for de forsyningsgenstande, som korpset havde ansvaret for, oversteg i en hver henseende alle forestillinger, man havde gjort sig i fredstid, herunder ikke mindst behovet for ammunition.

Et meget stort antal civile blev derfor inddraget i fremstillingsarbejdet, herunder en lang række kvinder, som deltog i fremstillingen af ammunition.

Army Ordnance Corps - Depot med pontonvogne og trævogne, 1915.
Fra Kilde 3.

Talrige depoter skød op i baglandet overalt, hvor den engelske hær var indsat.

Her klargjordes udrustnings- og materielgenstande af alle slags, inden de blev udleveret til brugerne.

Der var også tale om et omfattende genbrug, som med Kilde 4's ord i dag ville glæde selv de mest genbrugsorienterede.

Fra slagmarkerne indsamledes udrustning og våben tilhørende sårede og døde, således at genstandene - efter rengøring og vedligeholdelse - igen kunne udleveres.

I krigens første år hæmmedes hærens operationer i høj grad af mangel på artilleriammunition, idet de lagre, der var til rådighed, hurtigt blev forbrugt.

Den 9. juni 1915 blev der oprettet et særligt Ammunitionsministerium [2\)](#), som fik til opgave at sætte fremstillingen af ammunition i system, herunder ikke mindst tilvejebringe den omfattende arbejdsstyrke, der var nødvendig for at kunne fremstille de enorme mængder, der var brug for. Antallet af ammunitionsfabrikker voksede fra 4 ved krigens begyndelse til 298 ved krigens afslutning.

Da en stadig større del af den arbejdsduelige del af den mandlige befolkning gjorde tjeneste i hæren og flåden, bestod arbejdskraftreserven således af kvinder, som ivrigt tog denne nye udfordring op.

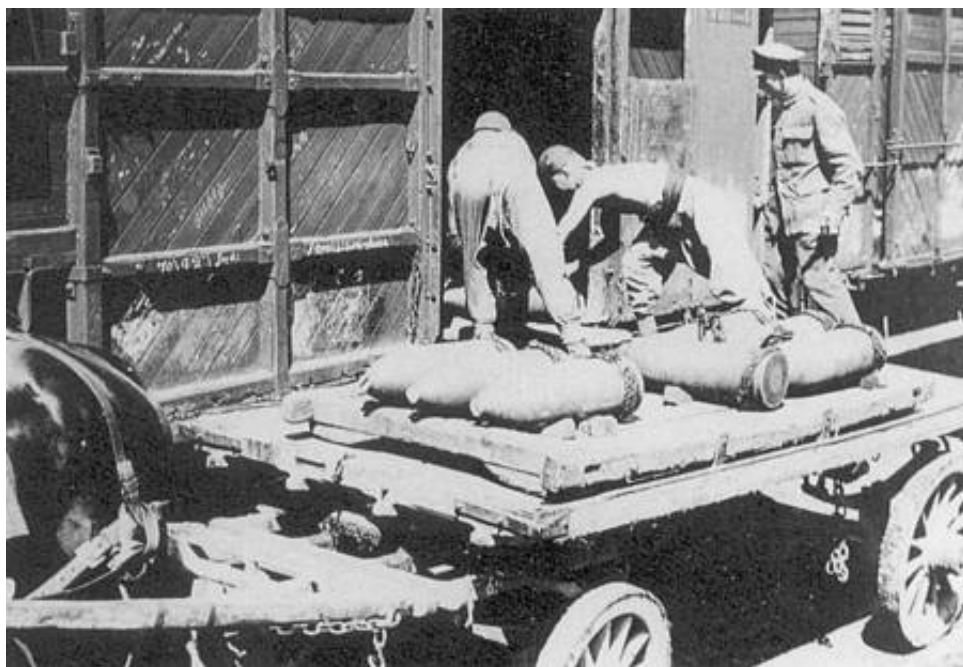

Kvindelige ammunitionsarbejdere, 1918.

Fra Kilde 4.

I tusindvis arbejdede kvinderne nu i skift af 8-12 timer på de mange ammunitionsfabrikker. En arbejdsstyrke, der hovedsagelig bestod af kvinder, nødvendiggjorde også hensyn f.eks. til graviditetsorlov og børnepasning, forhold der i dag forekommer almindelige, men som i datiden var om ikke ukendt, så dog ikke almindelige.

Ikke alle steder var sikkerheden lige høj, og eksplosioner var ikke ualmindelige, med døde og sårede til følge.

Ammunitionstransport i Frankrig, 1918.

Fra Kilde 4.

Også nærmere fronten blev store grupper af civile arbejdere hvervet til tjeneste, f.eks. store grupper af kinesere.

Kilde 4 anfører således, at de to mænd med nøgen overkrop, netop er kinesiske arbejdere.

Army Ordnance Corps

Klargøring af artilleripjecer inden udlevering, 1917.

Fra Kilde 4.

Forrest i billedet ses en 8" haubits, Mark 1-5. Se f.eks. min artikel Om den engelske 8-tommers haubits 1915-1940 for en nærmere omtale af denne pjece.

Afslutning

Army Ordnance Corps blev i 1918 ophøjet til Royal Army Ordnance Corps, i anerkendelse af den omfattende tjeneste, korpset havde ydet under krigen.

Adskillige omstruktureringer af den engelske hærs forsyningstjeneste fulgte i de følgende årtier, og senest i 5. april 1993, hvor Royal Army Ordnance Corps blev en del af det nye Royal Logistics Corps, der også omfatter de tidligere enheder Royal Corps of Transport, Royal Pioneer Corps, Army Catering Corps samt post- og kurerstjenesten, der tidligere hørte under Royal Engineers.

Kilder

1. *For Queen and Country - The Career of Harry Payne, Military Artist 1858-1927* af Michael Cane, udgivet af forfatteren, Surrey 1977.
2. *ABC of the Army* af kaptajn J. Atkinson (redaktør), Gale & Polden, Aldershot, 1910.
3. *Military Operations, France and Belgium, 1914* af James E. Edmonds, Macmillan & Co., London 1933.
4. *The Logistic Corps and its Predecessors* Tidsskriftet Regiment Nr. 23, august 1997.

Hjemmesiden Glasgow Digital Library indeholder et afsnit - Red Clydeside - om den skotske arbejderbevægelse, hvorunder bl.a. Ammunitionsministeriet og arbejdsforholdene i ammunitionsfabrikkerne er omtalt.

Per Finsted

Noter:

1) *Lærebog for Hærens menige* beskrev i 1950 således: "*Hærens Tekniske Korps består af hærens våbenarsenal og hærens ammunitionsarsenal. Korpset fremstiller i samarbejde med civilindustrien størstedelen af hærens materiel, navnlig våben og ammunition.*"

2) Det kongelige dekret, der udgjorde lovgrundlaget, er gengivet på hjemmesiden Gathering the Jewels. Den første ammunitionsminister blev den senere krigsminister og premierminister, David Lloyd George (1863-1945).